

Haláchy fassio 1523. és donatio 1528. Bobrovníkra

Lapunk múlt (1914. 2. szám. 46 lap.) számában közöltük a Haláchy család középkori armálisát. A családnál még más két eredeti érdekes régi okmányt is találtunk, az egyik egy fassio 1523. évből, melyet nemes Halach (irva Hodaas) Bobronyk György néhai János fia tett leányai Borbála, Anna és Katalin nevében is a nyitrai káptalan előtt, amellyel a Trencsén vármegyében Bobrovník (most Bobrótelep) községben levő egész birtokát Zápolya János erdélyi vajdának és testvérének Zápolya Györgynek, Szepes vármegye örökös grófjának 425 (négy százhuszonöt) magyar arany forintért eladja örök áron és visszavonhatlanul; a másik egy donatio (adomány levél) I. Ferdinand királytól 1528. évből, a mellyel az említett király az ugyancsak trencsénvármegyei Bobrovník községben levő három nemesi curiát, — amelyek közül kettő egyenlő és ősi jogon Halachy Ferenc és Miklós tulajdonát képezték, a harmadik pedig néhai Bobrovník György révén örökség útján említett Halachy Ferencre szállott át, a mely curiákat azonban a trencsén vármegye közelsége miatt sok baj érvén őket, kénytelenek voltak Zápolya Györgynek eladni, akinek magvaszakadta folytán és testvérének Zápolya Jánosnak hűtlensége folytán, amennyiben magát Magyarország királyának merészelte megkoronáztatni, az említett curiák a király adományozási jogára szálltak át, Ferdinánd király az említett két nemesi curiát Halachy Ferencnek és Miklósnak és azok utódainak, egyenlően és együttesen, a harmadik curiát pedig, a mely néhai Bobrovník György tulajdonát képezte, külön az említett Halachy Ferencnek és utódainak adományozta.

Ezen két okmány szó szerinti szövege pedig a következő:

Nos Capitulum Ecclesie Nitriensis memorie commendamus tenore presencium significantes quibus expedit universis, quod nobilis Georgius filius condam Johannis Hodaas Bobronyk coram nobis personaliter constitutus onera et quevis gravamina puellarum Barbarae Annae et Catherinae filiarum ac universorum fratrum proximorum et consanguineorum suorum ac aliorum quorumlibet quos infrascriptum tangit negocium seu concernere potuerit quomodolibet in posterum in et super se assumens et recipiens sponte et libere confessus extitit in hunc modum, quomodo ipse certis bonis respectibus et rationabilibus ex causis totalem porcionem suam possessionariam in possessione Bobronyk predicto in comitatu Trinchyniensi existenti sitam ipsum iure hereditario concernentem simul cum cunctis eiusdem utilitatibus et pertinenciis quibuslibet terris scilicet arabilibus cultis et incultis agris pratis pascuis campis fenetis silvis nemoribus aquis fluviis piscinis piscaturis montibus vallibus collibus aquarumque decursibus molendinis et eorum locis ac generaliter quarumlibet utilitatum et pertinenciarum suarum integritatibus quovis nominis vocabulo vocitatis ad eandem de iure et ab antiquo spectantibus et pertinere debentibus spectabilibus magnificis dominis Johanni Waywodae Transsylvaniensi ac Georgio de Zapolya fratri eiusdem uterino perpetuis

Comitibus terre Scepusiensis in et pro quadringentis et viginti quinque florenis auri hungaricalibus ab eisdem plene levatis et realiter perceptis vendidisset dedisset perpetuasset et in eorum ascripsisset, immo vendidit dedit perpetuavit ei in eorum ascripsit iure perpetuo et irrevocabiliter tenendam possidendam pariter et habendam nullum ius nullam juris et dominii proprietatem sibi ipsi ac suis heredibus in dicta porcione possessionaria et eiusdem pertinenciis reservans, sed totum et omne ius suum jurisque ac dominii proprietatem quod et quam in eadem porcione possessionaria et dictis eiusdem pertinenciis habuisset aut in futurum habere sperasset quoquomodo in prefatos dominos Johannem Waywodam et Georgium Comites pleno iure et cum effectu transtulisset assumens nihilominus prelibatus Georgius Hodaas memoratos dominos Waywodam et Georgium Comites in pacifico dominio dicte porcionis possessionarie ac prefatarum pertinenciarum eiusdem contra quoslibet legitimos impetitorum, causidicos lucti protegere ac defendere propriis suis laboribus et expensis. — In cuius rei memoriam firmitatemque perpetuam presentes literas nostras privilegiales pendentis et authenticis sigilli nostri munimine roboratas eisdem dominis Johanni Waywodae et Georgio Comitibus duximus concedendas. Datum in Dominica Ramis palmarum Anno Domini Millesimo quingentesimo vigesimo tercio.

Nos Ferdinandus Dei gratia Rex Hungarie et Bohemie etc. Infans Hispaniarum Archidux Austrie etc. memorie commendamus tenore presencium significantes quibus universis quod nos cum ad nonnullorum fidelium nostrorum supplicationis instanciam tum vero attentis et consideratis fidelitate serviciis fidelium nostrorum nobilium Francisci et Nicolai Halachy per eos iuxta nobilitatis ipsorum exigenciam Sacre Corone regni nostri Hungarie et deinde nostre Maiestati sub locorum et temporum varietate exhibitis impensis tres curias nobilitares in possessione Bobronyk in comitatu Trinchiniensi existente habitas quarum due ad ipsos Franciscum et Nicolaum Halachy iure equali ab antiquo pertinuisse, tertiaque alias condam Georgii de Bobronyk prefuisset, ad ipsum Franciscum Halachy iure hereditario devolvi dinoscebatur: quas ipsi ob vicinitatem castri Trinchiniensis, unde non parvam iacturam et rerum et personarum ipsi continue suscepissent, Georgio de Zapolya vendere coacti fuissent sed per mortem et defectum seminis ipsius Georgii de Zapolya et ob crimen lese Maiestatis Joannis de Zapolya fratris ipsius Georgii in quo idem quod se contra evidentissima iura nostra, quae in hoc regno nostro Hungarie in regem Hungariae coronari ausus sit, incurrit manifeste, ac nos consequenter collationem nostram regiam iuxta antiquam et approbatam eiusdem regni nostri Hungariae legem atque consuetudinem rite et legitime devolutas esse perhibetur et redactas, simul cum cunctis suis utilitatibus et pertinenciis quibuslibet etiam his que noviter ad eandem tertiā nobilitarem in prefata possessione Bobronyk existentem dictus Georgius de Zapolya emississet et adiunxisset terris scilicet arabilibus cultis agris pascuis campis

fenetis silvis nemoribus montibus vallibus vineis vinearumque promontoriis aquis fluviiis piscinis piscaturis aquarumque decursibus molendinis et eorundem locis, generaliter vero quarumlibet utilitatum et pertinenciarum suarum integritatibus quovis nominis vocabulo vocitatis sub suis veris metis et antiquis existentibus memoratis Francisco et Nicolao Halachy predictas duas curias nobilitares eorundemque heredibus et posteritatibus universis equaliter item curiam terciam nobilitarem et que alias condam Georgii de Bobronyk prefuerat, se gregatim prenominato Francisco Halachy et suis heredibus ac posteritatibus universis propter eiusdem magna variaque damna et incommoda ac eciam ob interitum fratris et filii ipsus Francisci Halachy in conflictu Mohachiensi,

dedimus donavimus et contulimus immo damus donamus et conferimus iure perpetuo et irrevocabiliter tenendam possidendam pariter et habendam salvo iure alieno. Harum nostrarum vigore et testimonio literarum mediante quas in formam nostri privilegii redigi faciemus dum nobis in specie fuerint reportate. Datum Strigonii in die beati Anthonii confessoris et martyris Anno Domini Millesimo quingentesimo vigesimo octavo, Regnorum nostrorum Hungarie et Bohemiae etc. predictorum anno secundo.

Ferdinandus

Ad. *Mgfici dn^r Nicolai*
comitis de Turotz Mgri Curie Regie.
Közli: *Romhányi János.*

A levéltárosi kar a közigazgatás államosításában.

Folyóiratunk utolsó füzetében tettük megbeszélés tárgyává az akkor nyilvánosságra került törvénytervezetet a levéltári kar érdekeivel való vonatkozásaiban és rámutattunk arra a mostoha elbánásra, melyet az 1912 : LVII. tc. után e javaslat a levéltárosokkal szemben tanusít.

Most kötelességünkhöz és megbízatásunkhoz hiven beszámolunk azokról a lépésekről, melyeket egyesületünk ez ügyben tenni szükségessé tartott. Bár az ügyet ez idő szerint a világesemények háttérbe szorították és mivel nem tudni, hogyan alakul a helyzet belügyi téren, annak lehetősége sincs kizárva, hogy a javaslatból a közel jövőben még nem lesz törvény.

A vármegyei levéltárosi kar óhajainak és kívánságainak, valódi helyzetének feltárása céljából az arra illetékes tényezők előtt, egyesületünk választmánya június 12-én tartott üléséből a belügyi m. kir. miniszter úrhoz emlékiratot intézett, ezenkívül a képviselőház pénzügyi és közigazgatási bizottságának tagjaihoz küldött a levéltárosok helyzetét feltáró kérelmeket, melynek utóbb meg is lett a kívánt következménye.

A törvényjavaslat, mellyel a közvélemény alig foglalkozhatott, csakhamar a képviselőház bizottságai elé került. Előzetesen a Vármegyei Tisztviselők Országos Egyesülete foglalkozott vele június 23-án, melynek tanácskozásán *Molnár Géza* Alsófehérmegye főlevéltárosa képviselte Egyesületünk korábbi álláspontját, hogy a törvény sorozza a főlevéltárosok két nyolcadát a VII., három nyolcadát a VIII. és három nyolcadát a IX. fiz. osztályba.

Osváth Lajos Biharvármegye főlevéltárosa

hasonló értelmű indítványt terjeszt elő. *Thold Orbán* Imre indítványozza, hogy a javaslat olyképpen módosíttassék, hogy a levéltári fogalmazói vizsgát tett, továbbá a főiskolát, egyetemet végzett levéltárnokok egyharmada a szolgálati időt figyelembe véve, a VII., kétharmada a VIII. fiz. osztályba; a középiskolát végzett és a levéltári kezelői vizsgát tett levéltárnokok egyharmada a VIII., kétharmada a IX. fizetési osztályba soroztassék.

Ezenkívül a miniszterelnök, belügyi és pénzügyi m. kir. miniszter urakhoz készített az egyesület jegyzője emlékiratokat, melyekhez a levéltáraktól bekért személyi adatokból készült státuszrendezési tervezetet is csatolta, számszerűleg kimutatván, hogy az államháztartásra ebből teher ugyyszólván alig háramlík.

A javaslat bizottsági tárgyalása, melynek rendjén *Berzeviczy Albert* b. t. t., a M. Tud. Akadémia elnöke és *Szcitovszky Béla* orsz. képviselők szólaltak fel a levéltárosi kar érdekében, meleg támogatásban részesítve a hazai történetírás segédcapatát, sajnos nem sok reménnyel kecsegtetett, mert *Sándor János* belügyminiszter a benyújtott módosításhoz nem járult hozzá.

Igy állván az ügy, július 9-én Budapesten, Pestvármegye levéltárában megtartottuk rendes közgyűlésünket, mely elhatározta, hogy a kérvényeket küldöttség útján nyújtja át a miniszter uraknak.

Kölcsei Kende Péter cs. és kir. kamarás, orsz. képviselő mutatta be a miniszterelnöknel *Közeghy Sándor* alelnök, *Miskolczy-Simon János*